

För kännedom
Kommunfullmäktiges ledamöter
Partiernas gruppleddare

Gällivare kommun
Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder

1. Styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2016

1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige, Kf, beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Kommunstyrelsen, Ks, skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas och företagens verksamhet. Nämnderna skall inom sina områden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt utöva en tillräcklig intern kontroll över verksamheten.

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsprövning är nämndernas och styrelsens ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom *aktiva* beslut. För att kunna göra den slutliga revisionella bedömningen fordras även ett ställningstagande till såväl hur uppdraget har fullgjorts som resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

1.2 Ansvarsutövande verksamhetsåret 2016

Vi har, i egenskap av förtroendevalda revisorer i Gällivare kommun, under verksamhetsåret 2016 valt att genomföra den övergripande granskningen av samtliga nämnders (inklusive kommunstyrelsen) ansvarsutövande genom att löpande under året följa nämndernas verksamhet bl a via protokollen och i samband med vår granskning av delårsrapporten. Avslutningsvis har vi träffat kommunstyrelsen och de övriga nämnderna.

Träffarna har genomförts utifrån ett till nämnderna i förväg utskickat frågeunderlag och detta frågeunderlag har sedan använts i diskussionen med nämnderna. Frågeunderlaget baseras på en föregående dokumentgranskning av protokoll, verksamhetsplaner, uppföljningar och övriga styrdokument. Vi har i diskussionerna även i viss utsträckning följt upp vidtagna åtgärder med anledning av de bedömningar och förslag vi lämnat vid tidigare genomförda granskningar.

För 2016 års verksamhet har revisionen beslutat att genomföra den årliga ansvarsutövningen med särskild inriktning på:

- Ledning och styrning
- Intern kontroll

Våra iakttagelser från ansvarsutövandegranskningen samt från träffarna med nämnderna avseende 2016 års verksamhet sammanfattas i föreliggande skrivelse. I slutet redovisas för varje nämnd med kursiverad stil våra ställningstaganden och bedömningar.

I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträtts av sakkunniga från Kommunal Sektor inom PwC.

2. Sammanfattning av granskningsresultaten

2.1 Kommunstyrelsen

Granskning av **protokoll och dokument** visar bl a följande:

- Verksamhetsplan och internbudget har antagits för styrelsens verksamhet innehållande styrkort där målen för ekonomi och verksamhet framgår. De identifierade målnivåerna handlar i många fall om att genomföra analyser och identifiera åtgärder och inte vilket resultat eller utfall som ska uppnås. Endast i undantagsfall innehåller målen måttetal/nyckeltal, så som ex-vis kvadratmeterpris.
- Internkontrollplan har antagits där det framgår hur uppsatta mål och ekonomin ska följas upp. Målen och ekonomin ska följas upp vid delårsbokslut och årsredovisning samt att ekonomin ska följas upp vid styrelsens sammanträden. Vidare framgår att internkontrollplanen för 2016 följdes upp i oktober 2016.
- Styrelsen fattar i september beslut om att rekommendera nämnderna att upprätta en internkontrollplan.
- Det finns en antagen delegationsordning som reviderades i februari 2016. Delegationsbeslut delges styrelsen vid varje sammanträde.
- Kommunfullmäktige uppdrog i maj till styrelsen att starta upp utbyggnadsprojekt enligt antagen bredbandsstrategi. Styrelsen beslutade om start av projekt i oktober 2016.
- Av dokumentanalysen framgår att ekonomin för styrelsen följs upp enligt den beslutade internkontrollplanen. Vid uppföljningen av ekonomin delges styrelsen analys och utfall, dock framgår inte utfallet av protokollen. I vilken utsträckning styrelsen får rapportering kring utfallet av verksamhetsmålen framgår inte av dokumentanalysen.
- Aktualiteter om verksamheten och stadsomvandlingen ges genom punkterna ”kommunchefen informerar” samt ”stadsomvandlingen”.
- Avseende uppsiktsplikten får styrelsen sammanträdesprotokollen från samtliga nämnder och från de kommunala bolagen (TOP Bostäder AB och Gällivare Energi AB) samt har ägardirektiv med bolagen. Budgetuppföljning sker som även omfattar även nämnderna. Ekonomin för de kommunala bolagen har följts upp genom kvartalsrapporter som presenterats för styrelsen. Vidare får styrelsen information om nämndernas verksamhet genom beslut av byggprojekt och hanteringen av reglementen, budgetar m.m.
- Det finns en särskild punkt på sammanträdet där ärenden följs upp.

- Vid beslut om åtgärder preciserar styrelsen vad som ska göras, men inte alltid när i tid åtgärden ska vara utförd.

Av **diskussionen** med kommunstyrelsen framgår bl a följande:

- Styrsystemet med ett årshjul i kommunen styr att internkontrollplaner ska tas fram och när det ska ske men uppföljningen av om det sker eller inte kommer först i delårsrapporten per augusti. Därav också orsaken till den sena rekommendationen från styrelsen till nämnderna då uppföljningen ska ha visat att inte alla nämnder hade gjort sådana för 2016.
- Ärendeuppföljning sker vid varje Ks-sammanträde, även för de åtgärder som inte är tidsatta. Målet är att förbättra denna del. Revisorerna efterlyser tydligare utformade protokoll, t ex informationspunkter som bara läggs till handlingarna. Ks har i sammanhanget diskuterat att den föredragande borde förbereda några korta punkter som läggs in i protokollet.
- Samhällsomvandlingen i sin helhet lyfts fram som den största utmaningen med många olika delar, inte minst byggande och drift av verksamhetslokaler. Projekt mål ska tas fram för respektive projekt men osäkert om driftkonsekvenser kommer kunna beräknas i god tid. Vidare är parkeringsfrågan fortfarande olöst till stora delar.
- Osäkert om LKAB-pengarna räcker till alla projekt, hittills har enligt Ks allting blivit dyrare än beräknat.
- Underskotten i BUoKn och främst Socn är oroande. Utredningar genomförda inom socialnämndens verksamhetsområde som klargjort var problemen ligger och handlingsplan med åtgärder är på gång. Budgetuppföljningarna kan utvecklas och bli mer enhetlig mellan nämnderna t ex av SoTn och BUoKn.
- Beslut har fattats med anledning av underskotten/prognoserna. De utredningar som gjorts inom soc resp strukturutredningen för skolan förväntas ge underlag för budget i balans. Tveksamt dock om tillräckliga åtgärder vidtagits hittills men de områden där det brister ska vara identifierade.
- Styrelsen anser att differenserna mellan anslagen budget och uppärbetning under många år har varit alltför stora avseende investeringsbudgeten.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfrågor** utifrån dagens situation:

- Ks funderar på att göra mer av fördjupade uppföljningar inom olika delar av nämndernas verksamheter.
- Gällivare Energis framtid inkl förhandlingarna med LKAB kräver ett större ägaransvar enligt styrelsen. Även Matlaget och TOP står inför stora investeringar. Diskuteras om bolagen kan behöva mer stöttning från ägarens sida i sina förhandlingar med LKAB. För närvarande gäller att sam-förvaltningens chef fungerar som samordningsman och ingår i t ex Gällivare Energis förhandlingsgrupp. Regelbunden information lämnas till Ks, möten har också hållits med Ks presidium och bolagets ledning, även en extra ägardialog är införd.
- Bostadsförsörjningsplanen behöver revideras.

- Personalförsörjningen är en allt svårare och tuffare utmaning som kräver mer aktiviteter, och nya arbetsätt.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens ansvarsutövande till övervägande del har varit tillräckligt. Vi rekommenderar dock att styrelsen tydliggör mätbarheten av beslutade mål samt tillser att den interna kontrollen bedrivs på avsett vis i samtliga nämnder. Ks har även att utifrån uppsiktsplikten och sin ledande roll tillse att såväl nämnder som bolag vidtar tillräckliga åtgärder utifrån sina respektive uppdrag och ekonomiska förutsättningar, samt att säkerställa att nämnder och bolag erhåller den stöttning som krävs i olika omställningsarbeten.

2.2 Barn-, utbildning- och kulturnämnden, BUoKn

Granskning av **protokoll och dokument** visar bl a följande:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan med styrkort som omfattar sina verksamheter innehållande mätbara mål som också till viss del är kopplade till Kf:s övergripande mål. Vidare framgår av styrkortet vad som ska mätas, hur detta ska mätas samt önskad målnivå.
- Den beslutade driftbudgeten överstiger Kf:s tilldelade ram och detta förklaras genom anställningar utöver ram, förändringar avseende löner för lokalvårdare samt licenspengar för datorer. Licenspengar för datorer täcks dock via omfördelning från Ks budget. Vidare framgår att budgeten är antagen efter antagandet av nämndens verksamhetsplan.
- Delegationsordningen är dokumenterad och antagen. Beslut fattade på delegation redovisas till nämnden vid varje sammanträde. Vidare finns en ärendeuppföljningslista som följer med vid alla sammanträden.
- BUoKn har antagit en internkontrollplan där det bl. a. framgår hur verksamhet och ekonomi ska följas upp. Så långt vi har kunnat se sker uppföljning enligt beslutad internkontrollplan. Ekonomin ska enligt plan följas upp vid varje sammanträde och verksamhetsmålen vid delårsrapport och årsredovisningen.
- Rapportering och redovisning av verksamheten och nyheter kring denna sker genom punkter på sammanträdet, exempelvis förvaltningschefen informerar. Det sker uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet inom skolan till nämnden vid varje sammanträde, dock framgår inte av protokollen vad uppföljningen innehåller.
- Av dokumentanalysen går inte utläsa hur måluppfyllelsen ser ut gällande ekonomin eller verksamhet. Dock framgår att BUoKn fattar aktiva beslut utifrån uppföljning av budget. Dokumentanalysen kan dock inte visa att BUoKn fattat några aktiva beslut kopplat till måluppfyllelsen avseende den rapportering av resultat och måluppfyllelse som sker avseende verksamhetsmålen.
- Vid beslut om åtgärder preciserar nämnden vad som ska göras, när och av vem, exempelvis beslut kopplat till åtgärder vid budgetuppföljning. Via punkten ärendeuppföljning hanterar BUoKn ärenden som särskilt behöver följas upp.

Av **diskussionen** med nämnden framgår bl a följande:

- BUoKn gör uppföljningar av systematiska kvalitetsarbetet inom ramen för årshjulet bl a kvalitetsforum med rektorer och förskolechefer inklusive förslag på åtgärder, och olika riktade uppföljningar t ex utfallet av satsningen på husvikarier.
- Nämnden diskuterar att i styrkortet koncentrera sig runt färre mål vilket också bedöms ge mindre administration ute i verksamheterna.
- Styrkortsmodellen har över åren blivit mer etablerad och kvalitetsinriktad och nämnden anser att den lyckats bättre och bättre med att koppla de egna målen till Kf:s mål även om det inte alltid går att göra en direkt och tydlig koppling.
- Nämnden upplever att den nu får mycket bra redovisningar över vad verksamheten kostar fördelat på grundskolor etc, och även med vissa jämförelser med andra kommuner. Under året har nämnden bytt ekonom och det har varit "lite gungigt" ett tag men under slutet av året har uppföljningarna blivit av god kvalitet igen så att nämnden ser orsaker till avvikelser och kan fatta beslut.
- Angående anställningar utöver budget försöker nämnden tillsammans med förvaltningsledningen analysera varför detta skett, och i så pass stor omfattning. Orsakerna finns bland krav kopplade till nyanlända, frånvarande barn som kräver extra resurser utifrån skolplikten, elevhälsa, utredningar m m. Nämnden kommer få tillskott via fördelning från Ks av immigrationsmedel som i viss mån täcker kostnaderna för överanställningarna.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfrågor** utifrån dagens situation:

- 60 % av personalen kommer gå i pension inom 10 år. Rekrytering, att hitta behörig personal är därmed den stora utmaningen framöver. Nämnden upplever att det behövs nya former för rekrytering samt att det krävs bättre stöd från kommunens personalfunktion med konkreta förslag på hur kommunen kan locka till läraryrket. Även behov av att verka för att höja statusen och lönelägena finns. Detta bl a då det är få som kommer tillbaka från industrin p g a lönelägena. Vidare nämns att det diskuteras inom LKF att ta fram lokala lärarutbildningar.
- Samhällsomvandlingen och dess krav.
- Samverkan med IT-funktionen i kommunen behöver förbättras. Digitala läromedel och läsplattor har nämnden satsat på vilket är bra men det tar tid få ut dessa i verksamheten – upp till ett år.
- Husvikarierna som tillsattes har varit bra och räddat situationen på kort sikt, men räcker inte för att undvika lärarlösa lektioner. Enligt nämnden görs tillbudsansökan varje gång eleverna får gå hem eller saknar lärare.

Vår bedömning är att barn-, utbildning- och kulturkommitténs ansvarsutövande till övervägande del har varit tillräckligt. Vi ser positivt på den utveckling som varit de två senaste åren vad gäller styrmodellen och särskilt kopplingen mellan verksamhetsmål och budget. Vi rekommenderar nämnden att tydliggöra för verksamheterna under vilka eventuella omständigheter det kan vara befogat med anställningar utöver tilldelad budgetram, samt också överväga särskild beslutsordning i sådana ärenden.

2.3 Socialnämnden, Socn

Granskning av **protokoll och dokument** visar bl a följande:

- En verksamhetsplan, innehållande styrkort, för nämndens verksamheter har antagits i oktober 2015. Målen i styrkortet utgår ifrån kommunens strategiska mål. Målen i kombination med identifierade målnivåer och delmål är till övervägande del uppföljningsbara.
- Detaljbudget antogs för nämndens verksamhet i december 2015. Kf fastställde nämndens driftbudget i augusti 2015 till 469 541 tkr. I mars 2016 beslutade nämnden om en minskad budgettram med 10 mnkr (459 930 tkr) utifrån förvaltningens bedömning av bemanning och arbetet inom perspektivet intern effektivitet. Av protokoll framgår inte vilken kommunikation som skett eller skulle ske med Ks och/eller Kf i budgetfrågan.
- Det finns en antagen delegationsordning. Beslut fattade på delegation delges nämnden vid varje sammanträde.
- En internkontrollplan har antagits och av denna framgår hur uppföljning av bl. a. ekonomi och verksamhetsmål ska gå till, där ekonomin ska följas upp vid varje sammanträde och verksamhetsmålen vid delårsbokslut och årsredovisning. Vidare har en redovisningsplan antagits avseende uppföljning av de strategiska uppdragen med koppling till nämndens beslutade mål.
- Nämnden får information om verksamheten och aktualiteter kopplat till denna främst genom punkten "förvaltningschefens rapport" men även genom punkterna "Samhällsomvandlingen", "Delgivningar" samt de redovisningar av rapporter och information som löpande presenteras/redovisas på sammanträdena.
- Av protokollen framgår inte hur nämnden värderar den återrapportering och uppföljning som nämnden får.
- Av dokumentanalysen framgår att nämnden endast i ett fall fattat aktivt beslut utifrån den rapportering som skett kopplat till måluppfyllelsen – uppdrag till förvaltningen att ta fram åtgärder för en budget i balans. Dock har nämnden under året fattat beslut om åtgärder som bedöms ha en direkt eller indirekt koppling till måluppfyllelsen, exempelvis organisering av aktiverare, åtgärder kopplat till resultat av semesterrekryteringsprocess m.m.

Av **diskussionen** med nämnden framgår bl a följande:

- Nämnden har upprättat handlingsplan med styrkort, strategiska uppdrag är nedbrutna utifrån detta. Målarbetet är dock fortsatt ett utvecklingsområde men överlag upplever nämnden att man gallrat på ett bra sätt i vad man inriktar sig på; bättre att jobba effektivt med ett fåtal mål. På vissa strategiska områden finns nyckeltal i offentlig statistik. Men alla områden har inte det än. Det är enkelt att följa upp via nyckeltal, men förvaltningen har inte kunnat leverera sådana på alla strategiska områden.

- Ärendeuppföljning finns där nämnden följer hur ärenden går. Nämnden säger sig löpande begära uppföljning men att det kanske inte alltid syns i protokoll om nämnden fattat beslut eller lämnat uppdrag. Nämnden känner att de måste förbättra sig i detta avseende så att det går att se om/att alla beslut blir verkställda.
- Vid nästan varje sammanträde sker fördjupning inom olika områden, t ex värdegrund, sjuktal, struktur för äldreomsorgen. Nämnden följer varje sammanträde något område mer på djupet.
- Skälet till beslutet om sänkt budget var att socn inte visste hur bemanningen skulle se ut utifrån förväntad ny föreskrift om fast bemanningstal, men detta beslutades aldrig. Det var äskat extra medel för att kunna öka personalen utifrån föreskriften, men det behövdes inte då föreskriften alltså inte trädde i kraft.
- Bland orsakerna till årets budgetunderskott lyfter nämnden fram att det är felräknat på semesterkostnaden för personalen. Nämnden har begärt ändring men så sent som i slutet av november hade ingen sådan omfördelning skett. Vidare nämns de ökande och höga sjuktalen, vilket nämnden inte känner sig trygg med. Samhällsomvandlingen kostar också extra i o m flytt av de som bor på särskilda boenden. Även införandet av fler heltider har orsakat kostnader sedan år 1999-2000, som aldrig ska ha åtföljts av någon uppräknings i budget. Enligt nämnden pågår dock hela tiden arbete med att hålla sig inom budgetramen och ambitionen är att förhålla sig till den budgetram Kf tilldelar men det tar tid innan effekterna av de åtgärder som är på gång slår igenom.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfrågor** utifrån dagens situation:

- De två stora frågorna handlar om: personal och personalrekrytering respektive boenden för äldre.
- För personalrekrytering nämns att det vore en bra väg att gå att utbilda personal på orten för att kunna behålla dem.
- På vissa ställen är det väldigt tungt att vara enhetschef, saknas till viss del administrativt stöd bl a. Det byts dock inte lika mycket enhetschefer nu som de senaste åren.
- Dagligrekrytering är det största/tyngsta. En del av effektiv personalplanering ska optimera bemanningen. Nya åtgärder och system som är på gång ska ge enhetscheferna en mycket bättre överblick över personaltillgång och -behov.
- Avseende socialsekreterare är personalsituationen inte stabil, väldigt svårt att behålla utredande socialsekreterare, f f a inom barn och unga. Det köps därför in en del utredningstjänster.

Vår bedömning är att socialnämndens ansvarsutövande till övervägande del har varit tillräckligt. Vi rekommenderar dock att nämnden fördjupar sina ekonomiska analyser samt fortsatt intensifierar arbetet med personal- och kompetensrekrytering.

2.4 Service- och tekniknämnden, SoTn

Granskning av **protokoll och dokument** visar bl a följande:

- SoTn har antagit en verksamhetsplan för sina verksamheter innehållande styrkort som omfattar mätbara mål för verksamheten vilka är kopplade till Kf:s övergripande mål. Vidare framgår av styrkortet vad som ska mätas, hur detta ska mätas samt önskad målnivå.
- Utöver driftbudgeten finns inga ekonomiska mål för ekonomin, däremot finns en aktivitet i styrkortet om att utreda nämndens eftersatta underhåll samt det årliga underhållsbehovet.
- Det finns en samlad delegationsordning. Beslut fattat på delegation delges nämnden vid varje sammanträde.
- SoTn har antagit en internkontrollplan för uppföljning av verksamhet och ekonomi.
- Uppföljning av ekonomi sker regelbundet genom budgetuppföljning och verksamhetsmålen följs upp i delårsrapport samt årsredovisning enligt internkontrollplanen. Det går inte av sammanträdesprotokoll utläsa vilken information som delges nämnden vid budgetuppföljning eller hur prognosen mot budget ser ut.
- Information från verksamheten samt aktualiteter kopplat till denna ges till nämnden genom olika punkter på nämndens sammanträde, exempelvis förvaltningschefen informerar, Nya Gällivare/stadsomvandlingen, kvalitetsfrågor. I protokoll noteras att verksamhetsutvecklare, under punkten ”kvalitetsfrågor”, bjudits in för att diskutera kvalitetsfrågor och förslag på mätetal.
- Det går inte av dokumentanalysen se att nämnden fattat aktiva beslut kopplat till redovisningen av resultat och måluppfyllelse, exempelvis budgetuppföljning. I övrigt när nämnden fattar beslut preciseras vad som ska göras av vem samt hur detta ska redovisas.
- Pågående ärenden följs upp via ärendeuppföljningspunkt på sammanträdena.

Av **diskussionen** med nämnden framgår bl a följande:

- Nu andra året på mandatperioden och med nya förvaltningsledningen känner nämnden att rutiner, handlingsplaner, uppföljningar etc efter en ”mödosam” start blir bättre och bättre även om inte ambitionerna helt nås än. Jobbar utifrån beslutade styrkort och har ändrat så att det kopplar bättre mellan Kf:s mål och de nämnds specifika målen. Har nu färre mål också – mer hanterbart både för politiker och tjänstemän. Det ska vidare vara enklare nu att omsätta målen till handlingsplaner.
- Oppositionen tycker att ärenden emellanåt är dåligt beredda och att för mycket kommit på bordet vid sammanträdena. Ordföranden håller med men menar att det berott på resursbrister på tjänstemannasidan men nu är förvaltningen besatt vilket bör innebära att detta problem minskar väsentligt.

- Uppföljningar görs i viss utsträckning vid varje nämnd men fungerar inte optimalt ännu. Det släpar efter så att avslutade ärenden ibland hänger kvar. Vissa ärenden skjuts på framtiden vilket kan ha berott på att förvaltningen saknat resurser.
- Prognoser lämnas löpande över det ekonomiska utfallet och underlagen har blivit bättre även om det fortfarande förekommer att de ekonomiska uppföljningarna innehåller en del förbehåll. Prognoserna har överlag visat på att det ser bra ut men nämnden efterfrågar mer periodiseringar för att kunna bedöma behovet av ev åtgärder. Tillkommer gör också sådant som nämnden inte kan styra över själv t ex underlag från personal av vissa personalkostnader som inte alltid kommer i tid. Till nästa år har förvaltningen som ambition att kunna lämna mer korrekta prognoser med bättre periodiseringar.
- Ny organisation implementerad. Närhet/kommunikation för nämnden även med avdelningschefer och inte bara med fc är t ex infört. Extern kommunikation med allmänheten har nämnden börjat ta mer initiativ till i st f att vänta på allmänhetens frågor – i förebyggande syfte – t ex i Kommeten
- Många delar i revisorernas fastighetsgranskning 2015 och inget färdigt resultat för åtgärder föreligger ännu. Börjat med att ta fram nyckeltal och ytor på de fastigheter som finns. En siffra på det eftersatta underhållet bör dock vara framme inom ”en begränsad tid” nu när tjänsterna på fastighetssidan är besatta. Vidare ska för all nybyggnation underhållsplaner tas fram från början och ”gärna med systemstöd”. Nämnden vill vända på trenden så att det blir förebyggande underhåll i st för bara avhjälpande. Hänger ihop också med internhyressystemet som förvaltningen arbetar med. För de nya lokalerna kommer en investeringspeng läggas in i internhyran, medan det idag endast är rena driftpengar som ingår i internhyran.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfråga** utifrån dagens situation:

- Fortsätt behov av att utveckla samordningen med övriga nämnder/förvaltningar och då främst med sam-förvaltningen. Finns oklara gränsdragnings- och ansvarsfrågor t ex för trafiklösningar kring Solbacken i Kullen där hänsyn inte tagits i planeringen och som sedan landat på SoT:s bord. Före nuvarande SoT-förvaltningschef tillträdde deltog SoT-förvaltningen inte i tillräcklig grad på de samhällsomvandlingsmöten som hålls. Nu förbättrat så att SoT kan komma in tidigare i processerna med sina synpunkter.
- SoTn känner sig underfinansierad utifrån allmänhetens förväntningar på snöröjning, underhåll etc etc.
- Viktigt få ett flyt i verksamheterna så att man hinner jobba upp sina investeringsmedel i tid.

Vår bedömning är att service- och tekniknämndens ansvarsutövande till övervägande del har varit tillräckligt men vi ser fortsatt behov av förbättring. Detta gäller bl a ärendehantering och den löpande uppföljningen liksom internkontrollen i stort av hur verksamheten och ekonomin utvecklas under året. Även frågor kopplade till fastighetsförvaltningen och underhållet av kommunens kommunaltekniska anläggningstillgångar kräver en ökad uppmärksamhet från nämndens sida.

2.5 Miljö- och byggnämnden, MoBn

Granskning av **protokoll och dokument** visar bl a följande:

- En verksamhetsplan, innehållande styrkort, för nämndens alla verksamheter har antagits i oktober 2015. Målen i styrkortet utgår ifrån kommunens strategiska mål. Mätetal för målen används i stor utsträckning och de bedöms som uppföljningsbara.
- Detaljbudget för nämndens verksamheter antogs i november 2015.
- Det finns en antagen delegationsordning. Beslut fattade på delegation delges nämnden vid varje sammanträde.
- En internkontrollplan har antagits och av denna framgår hur uppföljning av bl. a. ekonomi och verksamhetsmålen ska gå till, där ekonomin ska följas upp varje kvartal och verksamhetsmålen ska följas upp vid delårsbokslut och årsredovisning.
- Nämnden får information om verksamheten och aktualiteter kopplat till denna genom punkten ”Rapporter” på sammanträdena. Vidare framgår att även ekonomin, tillsyner, bygglovshantering m.m. delges genom punkten ”Rapporter”. Det framgår dock inte av protokollen vilken information som redovisas/ presenteras för nämnden under punkten ”Rapporter”.
- Av protokollen framgår inte hur nämnden värderar den åiterrapportering och uppföljning som nämnden får.
- Av dokumentanalysen framgår inte om nämnden fattat några aktiva beslut under året baserat på den uppföljning/rapportering som skett till nämnden.

Av **diskussionen** med nämnden framgår bl a följande:

- Nämnden håller med om att det kanske inte framgår nog tydligt i protokollen hur uppföljningen av verksamhetsmålen sker och vad uppföljningen omfattar. Vidare menar nämnden att målen kan uppfattas som luddiga, om man tittar på dem utan att närmare känna till nämndens verksamhet. Nämnden menar också att flera av Kf:s mål inte är tillämpliga i MoBn och dessa läggs då åt sidan. Det gäller enligt nämnden att balansera mellan stora och luddiga mål, där man kan lägga in all verksamhet, eller väldigt detaljerade mål. Nämnden menar att man hittat en bra balans.
- Nämnden har följt upp och gått igenom styrkortet, hur de är kopplade till MoBn:s verksamhet. Vilka mål är möjliga att uppnå och vilka områden kan nämnden påverka? Utifrån detta har nämnden skärpt till en del mål. Vidare har nämnden också tittat på hur måluppfyllelsen ser ut. Förvaltningen har sedan tagit fram en handlingsplan utifrån nämndens mål. Sammantaget anser nämnden att styrkort och mål är en del i ett fungerande styrsystem och ”inte bara en pappersprodukt”.
- Ekonomiskt visar nämnden på ett större överskott för 2016 och den ekonomiska uppföljningen uppfattas som tillräcklig.

- Överskottet beror bl a på att ärenden hanteras snabbare, vilket också gör att intäkterna flyter in snabbare.
- För några år sedan hade MoB t ex 300 ärenden/år, 2016 över 700 ärenden. Förvaltningen har heller inte mycket övertid hos handläggarna. Det upplevs överhuvudtaget fungera bra idag, personalen jobbar mycket bra. Förvaltningen har arbetat mycket med rutinutveckling och flöden samt digitaliserat mycket.
- Nämnden har pratat om punkten ”Rapporter; att de ska framgå vad som tagits upp i protokollen vad som tagits upp. Nämnden har börjat skriva rubriker på rapporterna under den punkten i protokollen, men anser samtidigt att man kanske kunde skriva något mer under punkten, t ex *godkänner, nöjda med rapportering, förvaltningen ska jobba vidare med* etc. Så att allmänheten ser vad nämnden gör, att nämnden håller i och driver frågan framåt.
- Nämnden och förvaltningen väntar på att de system som finns inom MoB-förvaltningen ska integreras med LEX (kommunens ärendesystem). När det fungerar kommer nämnden få ännu bättre rapportering. Om det integrerades skulle det underlätta för politiken, t ex angående delgivningar, då kan på nämndmötena fokus läggas på beslutsfrågorna medan ledamöterna kan läsa alla in delgivningar etc hemma.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfrågor** utifrån dagens situation:

- Nya nämnden får ta över ansvaret för räddningstjänsten från SoTn, den gamla nämnden upplöses i o m 2016. Räddningstjänstens flytt kommer innebära stora förändringar, det är positivt men medför också stora utmaningar.
- Utbildningar riktade till både tjänstemän och politiker kommer krävas. Även utmaningar inom förvaltningen, skapa teamkänsla med aktiviteter mellan befintlig förvaltning och räddningstjänsten.
- Viktigt satsa vidare på personal och kompetens. Exempelvis genom att lägga resurser på att specialisera personal för att kunna göra ett ännu bättre jobb.

Vår bedömning är att miljö- och byggnämndens ansvarsutövande har varit tillräckligt.

2.6 Överförmyndarnämnden, Öfmn

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan för sin verksamhet i december 2015 innehållande mål för verksamheten och ekonomin. Alla kommunfullmäktiges övergripande mål har inte brutits ned för nämndens verksamhet.
- Av dokumentanalysen framgår inte att nämnden antagit någon internbudget för sin verksamhet. Fullmäktige beslutade om en budgetram för nämndens verksamhet i augusti 2015.
- Det finns en samlad delegationsordning som senast i januari 2015 reviderades. Av dokumentanalysen framgår inte att delegationsbeslut återrapporteras till nämnden.
- En internkontrollplan är antagen där det bl. a. framgår hur ekonomin och uppsatta mål ska följas upp. Uppföljning av internkontrollplanen sker en gång per år.

- Ekonomin följs upp vid varje sammanträde. Av protokoll framgår att uppföljningen omfattar utfall för aktuell period. Dock går det inte se att nämnden får någon uppföljning för hur prognosen ser ut mot helåret, annat än det som redovisas i delårsrapporten. I vissa av budgetuppföljningarna framgår av protokollen att nämnden ges analyser till resultatet.
- Uppföljning av verksamhetens styrkort sker vid varje sammanträde och medför att nämnden får regelbunden uppföljning av måluppfyllelsen av verksamhetsmålen. Det framgår inte av protokollen i vilken utsträckning mätetal används vid uppföljningen.
- Av dokumentanalysen går inte att avgöra i vilken utsträckning nämnden fattar aktiva beslut utifrån den rapportering som sker avseende ekonomi och verksamhet, dock framgår att nämnden fattat beslut med koppling till måluppfyllelsen, exempelvis ändring av telefontider för verksamheten.

Av **diskussionen** med nämnden framgår bl a följande:

- Nämnden menar att inga avvikelser mot måluppfyllelsen har noterats under året och att det skulle ha framgått av protokollen i så fall.
- Budgeten omfattar inte personal utan mest arvoden, vilket gör att rambudget och internbudget varit i stort sett detsamma. För 2017 kommer dock internbudgeten förtydligas.
- Ordf brukar gå in och fatta delegations beslut mellan nämnderna vilket återrapporteras i sekretessprotokollen därmed framgår det inte av den offentliga delen av protokollen att återrapportering sker. Nämnden har, efter att frågan var uppe vid diskussionen med revisorerna 2015, beslutat att det ska ske på det sätt som gäller nu, dvs via sekretessprotokollen.
- Nämnden har inte fått några signaler om att det skulle finnas beslut som inte verkställs utan nämnden är nöjd, får bra underlag för beslut, verksamheten fungerar med noggrannhet. Handläggarna upplevs vara väl insatta och duktiga på att göra det begripligt för nämnden vad som görs löpande.
- Nämnden får via den löpande rapporteringen av verksamhetsplanen en bild av hur verksamheten utvecklas.
- Nämnden har genomfört en bemötandeundersökning, haft avgångssamtal med gode män samt infört en klagomålshantering. Undersökningen visar att ca 95 % är nöjda och det som kritiserades var tillgängligheten via telefon, vilket har åtgärdats. Avgångssamtalen tyder inte på att någon skulle ha slutat som godeman p g a konflikter eller missnöje. Någon har slutat p g a riktigt svåra ärenden att hantera men i övrigt olika naturliga orsaker.
- Klagomål, och även andra synpunkter, kan lämnas via e-post, telefon och inregistreras sedan som ärende i Lex. Varje ställföreträdare får en introduktionsutbildning om vad uppdraget omfattar. Uppföljningen av hur det fungerar baseras på olika signaler som inkommer – någon egen systematisk uppföljning av hur ställföreträdarna fungerar gör inte nämnden eller handläggarna.
- Via Värna – verksamhetssystemet - kan ledamöterna gå in och läsa och följa ärenden, vad som är dokumenterat etc. Nytt för i år en systematisering av statistik.

Slutligen diskuteras följande **väsentliga framtidsfrågor** utifrån dagens situation:

- Rekryteringen av gode män om det kommer många ensamkommande barn framöver. Hittills har det gått bra.
- Diskuteras vilken roll gode man för ensamkommande har respektive kontaktpersonernas uppgift. Enligt nämnden gör de gode männen ofta mer än de är de skyldiga och barnen jämför med varandra. Därmed framstår det för barnen som att det finns skillnader. Det finns en skriftlig beskrivning av ansvarsfördelningen benämnd roll-koll.

Vår bedömning är att överförmyndarnämndens ansvarsutövande har varit tillräckligt.

3. Avslutning

Inom ramen för vår årliga granskning kommer vi följa styrelsens och nämndernas utvecklingsarbete i bland annat de avseenden som noterats som förbättrings- och utvecklingsområden ovan.

Revisorerna i Gällivare kommun

Tommy Nyström, ordf

Sven-Erik Nilsson, v ordf

Eva Nyström

Börje Johansson

Rune Hedberg

Tommy Nyström är undantagen från granskning av SoTn och har inte medverkat i granskningen av den nämnden.